

Создание системы информационного обеспечения управления маркетингом является одним из приоритетных направлений повышения эффективности принимаемых управленческих решений. Для этого необходимо в каждом конкретном предприятии проводить работы по формализации, алгоритмизации и моделированию информационной системы обеспечения управления маркетингом. Учетная информация является одним из основных элементов построения системы информационного обеспечения управления маркетингом, гибкого реагирования на изменения в окружающей среде и научно-обоснованного принятия управленческих решений.

Література:

1. Котлер Филип Маркетинг-менеджмент. Анализ, планирование, внедрение, контроль [перевод с английского]// Ф. Котлер– СПб.: Питер Ком, 1998. – 896 с.: ил.
2. Балабанова Л.В. Маркетинг [учебник 2-е издание, переработанное и дополненное]/ Л.В. Балабанова– К.: Знания-Прес, 2004. – 645 с.
3. Информационные системы бухгалтерского учета [учебник]// Под ред. проф. В.И. Подольского – М.: ЮНИТИ, 1998. – 242 с.

УДК 657.12

Хомин П. Я.,

д. е. н., професор,

Кривий З. І.,

викладач кафедри обліку у бюджетній та соціальній сфері,
Тернопільський національний економічний університет

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ РАХУНКІВ АБО “ЕЛЛИНСКИХ МУДРОСТЕЙ НЕ ТЕКОХ”

Облік ... стрункий порядок за
допомогою рахункових формул.

Е. Пізані (1891)

Лакмусом, який відрізняє профі від фразера-профана, є вміння класифікувати факти господарського життя за їхнім впливом на баланс підприємства, відтак сформулювати кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку, яка відображає сутність глибинного змісту здійсненого на них запису. Проте стосовно неї в певній частині навіть тих, хто вважає себе приналежним до плеяди маршалів облікової теорії або й забронзовілим на прижиттєвому п'єдесталі, як ото один *allex viri, non mono doct, sed etiam agrestes*, побутує – за його ж висловом, – “мислення у протилежному напрямку”. Через те вони вдаються до голого теоретизування, мовляв, проводки – талан бухгалтера, а

талант ліцитатора “дефіциту справжньої наукової думки” має засвідчувати, замість прагматики бухгалтерського обліку, либонь те, що найбільш важливою справою свого життя ... вважає боротьбу з бездарними вченими в науці².

Стосовно чого можна навести, як контраргумент, що видатні вчені минулого не цурались облікової прагматики: варто пригадати “Полную наглядную практику всех систем” Ф. Єзерського, чи децимальної принцип класифікації рахунків Є. Шмаленбаха, розробки щодо їхньої диференціації й інтеграції Ж.-Г. М. Курсель-Сенеля та ін., котрим це не завадило стати справжніми маршалами у науці.

Загалом же, думається, ігнорування проблеми кореспонденції рахунків є хибним, особливо з урахуванням того, що за теперішнім Планом рахунків порушено одну з його головних умов, як системи – конгруентність³.

Зокрема, маємо змішані рахунки, які унеможливають логічний взаємозв'язок впливу на баланс господарських операцій через неузгодженість синтетичних й аналітичних рахунків зі змістом облікових об'єктів. Відтак навіть не можна сказати: якою проводкою відображається нарахування амортизації? А все тому, що в теорії бухгалтерського обліку сталась диз'юнкція одного й того ж, бо власне амортизація початково – в часи древньоримського архітектора П. Вітрувія (I ст. до н.е.) розглядалась як знос майна⁴.

Ця плутанина стала наслідком курйозу, подібного до афоризму “в еллинских мудростях не текох” [1] стосовно латинського терміна, яким іменували знос об'єктів – *antique mors* – відкидання мертвого тіла, що помилково зі скороченого написання *a. mors* з якогось часу перетворилось в *a* того і стало витлумачуватись як заперечення смерті. Ото й виходить, що П. Цьомпа мав рацію, стверджуючи: “Проста бухгалтерія є недосконалим рахунком майна, подвійна – рахунком капіталу” [4, 120].

Бо якби було інакше, то перш за все, ми мали би динамічний, а не статичний баланс, в якому капітал підприємства – величина константна, не дивлячись, що майно динамічно змінюється. А загалом, ще з економічної теорії відомо про колообіг капіталу, його три фази, а в теорії бухгалтерського обліку навіть повернулись до твердження Й. Шера, що предметом бухгалтерського обліку є капітал підприємства, яке довго не визнавали як буржуазне за визначенням. Принаймні В. Палій однозначно стверджує: “Предметом бухгалтерського обліку є капітал як величина засобів, вкладених у господарську діяльність, їхнє переміщення і трансформація в процесі обороту, включаючи приріст або зменшення в результаті господарської діяльності” [2, 11] і це можна вважати

² Пам'ятаєте, хто найголосніше кричить “тримай ...”. Ото й чогось видається, що причина “мислення в протилежному напрямку” банальна: “...Не знают, так как не имеют профессиональной подготовки..... А поэтому им и невдомёк создание своих методик” – як неповторним волапюком висловлюється автор наведених цитат.

³ Конгруентність – відповідність, узгодженість.

⁴ Недаремне Міцквітц стверджував, що “римські бухгалтери не знали амортизації” [3, 47].

класичним визначенням.

Однак за існуючим планом рахунків, не дивлячись на те, що тут для обліку власного капіталу виділено цілий клас синтетичних та ще й передбачена можливість уведення субрахунків за видами статутного або пайового капіталу, неможливо не тільки забезпечити спостереження за його оборотом – як визначав сутність обліку В. Рігер (1928) – один із послідовників Е. Шмаленбаха, автора динамічного трактування балансу, але й визначити такі його види, як основний та обіговий. Принаймні таких субрахунків до рахунків 40 “Статутний капітал”, чи 41 “Пайовий капітал” на практиці не відкривають, а теоретики теж стоять осторонь цієї проблеми.

Тому пора облишити нудну суєсловну базгранину, до якої часто-густо вдаються здебільшого ті, хто таким способом намагається приховати “дефіцит справжньої наукової думки”, а засісти за вивчення доробку попередників, маючи на увазі, що замість тріади тавтологій на кшталт “запис в журналі та здійснення записів” на додачу до “відображення операцій або подій в бухгалтерському журналі”, доречніше вдатись “за допомогою рахункових формул”. Тільки тоді можна розраховувати на лаври, якщо не Е. Пізані, то хоч би професіонала.

Література:

1. Ашукин М. С. Крылатые слова / Ашукин М. С., Ашукина М. Г. – М.: Худож. лит., 1988. – 528 с.
2. Палий В. Ф. Теория бухгалтерского учёта: современные проблемы. / Палий В. Ф. – М.: Бухгалт. учёт, 2007. – 88 с.
3. Соколов Я. В. Бухгалтерский учёт: от истоков до наших дней / Соколов Я. В. – М.: Аудит ЮНИТИ, 1996. – 638 с.
4. Цьомпа П. Нариси економетрії і побудована на національній політекономії теорія бухгалтерського обліку / Павло Цьомпа // Пер. з нім. – Львів: Каменяр, 2001. – 223 с.

УДК 338.658

Хорунжак Н.М.,

к.е.н., докторант,

Тернопільський національний економічний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ ТА ЇЇ ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД РОЗВИТКУ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ

Удосконалення та модернізація обліку бюджетних установ в сучасних умовах неможливі без урахування нових досягнень інших наук. Зміна вимог системи управління, поява нових засобів комп'ютеризації, нові наукові